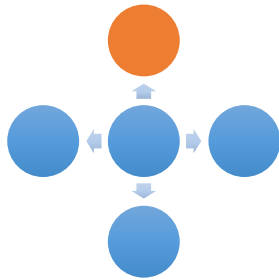

Samenwerken vanuit onderwijs en zorg - Routekaart

Soms zijn er vragen of zorgen over de ontwikkeling van een kind. Het kan dan nodig zijn dat een kind zowel vanuit ouders, school als jeugdhulp voor kortere of langere tijd extra ondersteuning krijgt. Dan is het goed om met elkaar in gesprek te gaan om te kijken wat nodig is voor de ontwikkeling van het kind, hoe je goed kan samenwerken om in samenhang ondersteuning te bieden.

Spelregels:

- Zorgen/signalen worden zo snel mogelijk met ouders gedeeld. Ouders zijn altijd betrokken als het gaat om het begrijpen wat er speelt en wat er nodig is. Bovendien kunnen ook ouders het initiatief nemen en met een signaal komen. Ouders kunnen ervoor kiezen zich te laten vertegenwoordigen, maar dit is altijd een keuze van hen zelf.
- School, GGD en wijkteam zorgen ervoor dat ouders weten waar ze een signaal neer kunnen leggen en doen er alles aan om laagdrempelig en toegankelijk te zijn.
- De inzet van extra ondersteuning vanuit onderwijs en zorg is een samenhangend geheel en het proces wordt gezamenlijk doorlopen.
- Ga niet te snel naar een mogelijke oplossing en vul de mogelijke inzet niet voor een ander in. Probeer om vooraf niet al een bepaalde richting in te slaan. Wie weet past een ander antwoord beter.
- Verken open met elkaar de situatie en zorg dat alle relevante partijen erbij zijn als de aanpak wordt besproken en uitgewerkt;
- Zorg dat je afspraken, doelen ed. vastlegt in een interdisciplinair advies als onderlegger voor aanvragen en beschikkingen.
- Benut al in een vroeg stadium onafhankelijke deskundigen die mee kunnen denken. Het zal leiden tot betere oplossingen.

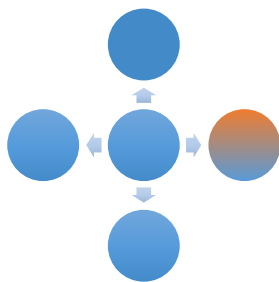

1. Waarnemen

Centraal in deze fase staat het oog hebben voor en kunnen reageren op factoren/situaties die de ontwikkeling van een kind in de weg kunnen staan. Dit kan zijn als een kind aangemeld wordt bij school en ouders aangeven dat er extra ondersteuning nodig is. Het kan tijdens de schoolperiode optreden of via het wijkteam aangekaart worden. Als duidelijk is of het vermoeden bestaat dat er zowel ondersteuning vanuit *onderwijs* als vanuit de *jeugdwet* nodig of gewenst is, zorg dan dat het gesprek verbreed wordt.

Resultaat: We hebben een breed interdisciplinair beeld op waar en hoe de problematiek zich voordoet.

Processtappen	Hulpvragen	Wie
<ul style="list-style-type: none"> • Zorgen/signalen worden door degene die signaleert zo snel mogelijk met ouders gedeeld. • School/wijkteam zorgen ervoor dat ouders weten met wie zij hun zorgen/signalen kunnen bespreken en doen er alles aan om zo laagdrempelig en toegankelijk mogelijk te zijn. • Bespreek en verzamel met ouders beschikbare informatie • Indien het vermoeden is dat er zowel extra onderwijsondersteuning als voorzieningen vanuit de jeugdwet nodig zijn, dan wordt aan ouders voorgesteld om een "collega" vanuit het andere domein (onderwijs/sociaal domein) aan te laten sluiten. Spreek niet over opschalen en ga niet verwijzen, maar zorg ervoor dat iemand aan komt schuiven. 	<ul style="list-style-type: none"> • Welk gedrag is feitelijk/daadwerkelijk waargenomen dat leidt tot vragen of zorgen over de ontwikkeling van het kind? • Wie heeft dit gedrag waargenomen? • Welke bronnen van waarneming liggen aan de vraag ten grondslag? • Welke informatie is verder beschikbaar? Bij wie? 	<ul style="list-style-type: none"> • altijd ouders • signaleerder • school/wijkteam • jeugdgezondheidszorg • andere relevante partijen zoals school- of themaconsulent van het betreffende samenwerkingsverband PO gespecialiseerde jeugdhulp, leerpic

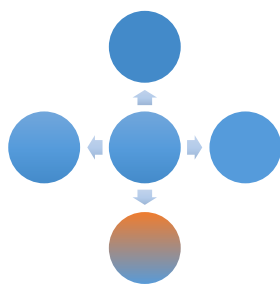

2. Begrijpen

Centraal staat het verzamelen van informatie/doen van onderzoek om de situatie te verhelderen en de ondersteuningsbehoefte te begrijpen. Kwaliteiten, talenten van de leerling, kansen en mogelijkheden in de omgeving zijn ook belangrijk om in kaart te brengen. Voor ouders die een kind met extra ondersteuningsbehoefte aanmelden is school meestal hun eerste aanspreekpunt om in gesprek te gaan. Het gesprek gaat over de ondersteuning en zorg tijdens onderwijstijd. Als er een vermoeden is dat de vraag onderwijsondersteuning én zorg kan omvatten, is het belangrijk hier zo spoedig als mogelijk de relevante partners bij te betrekken.

Resultaat: we hebben een gezamenlijk interdisciplinair beeld over de aard van de ondersteuningsvraag en wat de versterkende en dempende factoren daarin zijn.

Processtappen	Hulpvragen	Wie
<ul style="list-style-type: none"> • Relevante partijen worden gevraagd bij het overleg met ouders aan te schuiven • Bespreek met ouders en de relevante partijen wat je waarneemt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hoe is het functioneren van het kind voorafgaand aan en gedurende zijn gehele schoolloopbaan? Op school, thuis en in zijn vrije tijd. • Wat is van invloed op de ondersteuningsvraag? <ul style="list-style-type: none"> • Wanneer ontwikkelt het kind zich kansrijk in relatie tot zijn/haar mogelijkheden? (bevorderende factoren) • Wanneer komt de ontwikkeling onder druk te staan? (belemmerende factoren) • Uitgaande van de beschikbare informatie; welke factoren beïnvloeden elkaar? • Wat is er (nog meer) nodig om een goed beeld te krijgen van het functioneren van het kind? • heeft het kind al (medische) begeleiding, wie levert dat en hoe is dit financieel geregeld? 	<ul style="list-style-type: none"> • altijd ouders • signaleerder • collega uit school of wijkteam • jeugdarts • relevante partijen, zoals: school- of themaconsulent van het betreffende samenwerkingsverband PO gespecialiseerde jeugdhulp, leerplicht.

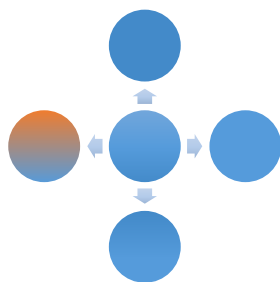

3. Vaststellen ondersteuningsbehoefte

In deze fase spreek je met elkaar uit waar de extra ondersteuning zich op moet richten en met welke resultaten men gezamenlijk tevreden is. Komen de beelden overeen? Formuleer dit ter plekke, om te zorgen dat je een gezamenlijke taal hanteert (ook met de ouders) en de tekst vervolgens meegenomen kan worden in de eigen kanalen. Zo komt er geen ruis over in het verdere proces.

Resultaat: we weten welke ondersteuning nodig is om het kind weer verder te helpen.

Processtappen	Hulpvragen	Wie
<ul style="list-style-type: none"> • Werk met alle relevante partijen toe naar het formuleren van de ondersteuningsbehoefte en gewenste resultaten. • het integrale beeld over wat er nodig wordt vastgelegd als eerste onderdeel plan van aanpak. 	<ul style="list-style-type: none"> • Op welke ondersteuningsvraag willen ouders, school en zorg gezamenlijk tot een aanpak komen? • Hoe beoordelen ouders, kind, school en wijkteam de situatie? Op een schaal van 0-10. • Met welke resultaten zijn ouders, school en zorg gezamenlijk tevreden? (korte termijn-lange termijn) • Welke doelen stellen we op voor de leerling, de docent, de klas of de ouders / verzorgers? 	<ul style="list-style-type: none"> • altijd ouders • betrokken partijen • Mogelijk in te schakelen als onafhankelijke deskkundige: • jeugd-arts / onderwijs-zorgconsulent of Gedragswerk/iemand van andere gemeente/samenwerkingsverband

4. Plannen

Plannen doe je ook weer samen. De mogelijkheden van de één beïnvloedt namelijk ook de mogelijkheden van de ander. Wie doet wat en wanneer? Het kan zijn dat er iets in het onderwijs nodig is om de thuisituatie te ondersteunen of omgekeerd. Een eenduidige aanpak op school en thuis; afstemmen van activiteiten tussen onderwijs en thuis; pedagogisch of opvoedingsklimaat verbeteren etc.

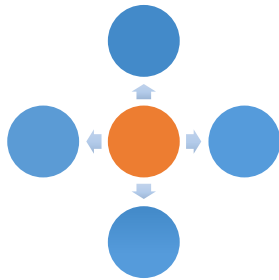
Er wordt een gezamenlijk plan van aanpak vastgesteld (zie checklist) voorzien van inhoud, uren. Het plan van aanpak wordt aangevuld met uren en eventueel financiën. Dit is leidend voor mogelijke daaruit voortvloeiende aanvragen van intensieve ondersteuning vanuit het onderwijs of maatwerkvoorzieningen vanuit de Jeugdwet.

Het gezamenlijke plan van aanpak het Ontwikkelingsperspectiefplan in het onderwijs (OPP) en Ondersteuningsplan in de zorg (OP) wordt eenzelfde tekstblok 'Aanpak onderwijs/jeugdzorg' opgenomen waarin:

- een samenvatting wordt gegeven welke inspanningen vanuit onderwijs én welke vanuit zorg worden geleverd;
- de samenhang in de aanpak wordt beschreven;
- afspraken tussen onderwijs en zorg worden vermeld, inclusief termijnen en evaluatiemomenten worden ingebouwd en vastgelegd.

- contactpersonen worden vermeld, minimaal één vanuit onderwijs en één vanuit zorg/wijkteam.
Resultaat: we weten welke ondersteuning, wanneer en waar wordt ingezet.

Processtappen	Hulpvragen	Wie
<ul style="list-style-type: none"> • bepaal met elkaar de inzet van partijen (wie doet wat?; benodigd aan tal uren en eventueel financien) • bepaal samen op welke termijn je de eerste resultaten wilt zien.en wat daarvoor nodig is qua planning en inzet. • leg dit vast in een format dat onderdeel gaat uitmaken van OPP en OP. • ga terug naar de eigen gremia om de procedure verder door te lopen. <p><i>• nb. een beleidsmedewerker bij de gemeente en de directeur van het samenwerkingsverband PO zijn aangewezen om als duo tot een besluit te komen als de partijen er niet uitkomen.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Welke ondersteuning(vorm) past het beste bij de vraag, de doelen en de gewenste resultaten? • In welke setting kan die het beste geboden worden? (condities die nodig zijn/kenmerken setting) • Welke ondersteuning die thuis geboden wordt is ook op school nodig? Welke aanvullende ondersteuning is nodig, zowel thuis als op school? Denk aan: <ul style="list-style-type: none"> • - Inhoud • - Werkvorm • - Instructie / begeleiding • - Wanneer / hoe vaak / hoe lang? • wat hebben leraren/school, klas nodig? • Wat doen ouders, school, jeugdhulp? En hoe vertaalt zich dit in tijd en kosten? • Wie financieert wat? (school, samenwerkingsverband PO, gemeente?) • Vanaf wanneer kan de ondersteuning worden ingezet? 	<ul style="list-style-type: none"> • ouders • de betrokken partijen <p>• Mogelijk in te schakelen als onafhankelijke deskkundige:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jeugd-arts / onderwijs-zorgconsulent of Gedragswerk/iemand van andere gemeente/samenwerkingsverband • bij stagnatie in besluitvorming over inzet middelen: het duo beleidsmedewerker en directeur samenwerkingsverband PO.

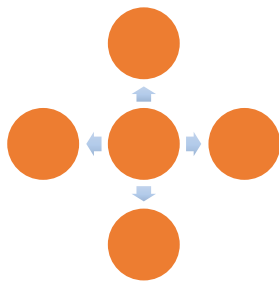
5. Realiseren en volgen

In deze fase worden de afspraken uit het format ‘Aanpak onderwijs/jeugdzorg’ uitgevoerd. Zowel vanuit school als vanuit zorg (wijkteam) is er een contactpersoon voor de ouders en voor de overige betrokken partijen waar men tijdens de uitvoering bij terecht kan.

Het format kent ook een planning waarin het proces van ondersteuning/zorg wordt gevolgd en eventuele bijstellingen plaats kunnen vinden. Bij stagnatie komen de relevante partijen bij elkaar om te bespreken welke (alternatieve) stappen moeten worden gezet om het kind in zijn ontwikkeling te kunnen blijven helpen

Resultaat: we volgen het proces van uitvoering en stellen bijtijds bij. Eventueel start het proces opnieuw met waarnemen.

Processtappen	Hulpvragen	Wie
<ul style="list-style-type: none"> • een ieder is verantwoordelijk voor zijn deel en komt de gemaakte afspraken na. • er zijn afspraken over het bewaken van de voortgang en er zijn tenminste contactpersonen vanuit onderwijs en zorg/wijkteam. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hebben we gedaan wat afgesproken is? Wat betekent dat voor het vervolg? • Moeten we bijstellen? • Stagneert het en moeten we actie ondernemen? • Bieden we met de aanpak nog steeds de beste ontwikkelingskansen voor het kind? 	<ul style="list-style-type: none"> • ouders • de betrokken partijen • Mogelijk in te schakelen als onafhankelijke deskkundige: jeugdarts / onderwijszorgconsulent/iemand van andere gemeente/samenwerkingsverband • zie ook kanttekening 2

6. Evalueren

Tijdens de afgesproken evaluatiemomenten worden de behaalde resultaten in relatie tot de gestelde doelen besproken met relevante betrokkenen. Ouders zijn uiteraard ook bij de afgesproken tussen- en eindevaluaties.

Resultaat: we weten of dat wat in is gezet het gewenste resultaat heeft opgeleverd. Zo niet dan start het proces opnieuw met waarnemen.

Processtappen

- (tussen)evaluaties vinden op de afgesproken tijden plaats.
- resultaten in relatie tot doelen worden gezamenlijk geevalueerd.

Hulpvragen

- Wat heeft goed gewerkt in de gekozen aanpak?
- Hoe komt dit en wat hiervan kunnen we blijven doen?
- Wat heeft niet goed gewerkt in de gekozen aanpak?
- Hoe komt dit en wat kunnen we anders doen?
- Hebben we inderdaad de beste ontwikkelingskansen voor het kind geboden?

Wie

- ouders
- de betrokken partijen
- Mogelijk in te schakelen als onafhankelijke deskkundige: jeugdarts / onderwijszorgconsulent/iemand van andere gemeente/samenwerkingsverband

Kanttekeningen

1. In de Variawet staat dat onderbouwd afgeweken mag worden van de onderwijstijd. De school vraagt aan de inspectie van het Onderwijs instemming om afwijking van de onderwijstijd. Het bevoegd gezag:

-levert een OPP aan waarin staat welke ondersteuning geboden wordt, om hoeveel onderwijstijd per week het gaat en hoe de leerling weer toegroeit naar het volledig aantal uren onderwijs op school
-verklaart dat de wettelijk vertegenwoordigers van de leerling op de hoogte zijn en het handelingsdeel van het OPP hebben ondertekend.

2. Kom je er samen niet uit?

Leg de casus voor aan de directeur (of gedelegeerd verantwoordelijke) van het samenwerkingsverband én de beleidsadviseur (of gedelegeerd verantwoordelijke) van de gemeente waar de leerling woont. Zij besluiten in gezamenlijkheid de noodzakelijke/gewenste vervolgstappen en inzet. Wellicht kunnen zij daarbij nog andere partijen inschakelen (leerplicht, onderwijsconsulent, externe deskundigen, etc.).

3. Formele procedures

Zowel het onderwijs als de gemeente kennen voor ouders formele procedures om klachten te behandelen. Mochten ouders niet tevreden zijn dan zijn de volgende stappen te nemen:

- Probeer er samen uit te komen
- Schaal de procedure op (directeur samenwerkingsverband, gemeentelijke beleidsadviseur/manager
- Volg de klachtenprocedure bij onderwijs en/of gemeente
- Stap naar de rechter voor een onafhankelijk oordeel op basis van wetgeving en jurisprudentie

Bijlage 1

Welke expertise is beschikbaar?

Het onderwijs

De expertise binnen het onderwijs :

- Leerkrachten, mentoren en onderwijsassistenten hebben direct te maken met de leerling.
- degene die de leerling vorig jaar in de groep had heeft waardevolle informatie over wat wel en niet werkt.
- de intern begeleider (IB-er) draagt zorg voor de coördinatie en uitvoering van het zorgbeleid van de school en de begeleiding en professionalisering van de leraren op het gebied van leerlingzorg.
- Deskundigen vanuit het Samenwerkingsverband. Elke school krijgt jaarlijks een budget om deze deskundigen in te schakelen om de school te ondersteunen in het bieden van extra ondersteuning aan leerlingen.
 - o De schoolconsulenten vanuit het samenwerkingsverband zijn verbonden aan bepaalde scholen en kunnen door de intern begeleider ingeschakeld worden voor ondersteuning bij leren en gedrag.
 - o Voor meer complexe en specifieke problematiek kunnen themaspecialisten ingeschakeld worden om de benodigde ondersteuningsbehoefte van en aanpak voor leerlingen helder te krijgen.

Op de site van de samenwerkingsverbanden www.swvbepo.nl en www.berseba.nl staan nadere omschrijvingen van de aandachtsgebieden van de themaspecialisten beschreven.

- Professionals uit het Speciaal Onderwijs: .

De jeugdprofessionals

De samenstelling van wijkteam kan per gemeente verschillen. Vaak zijn alle onderstaande functies, al dan niet als onderdeel van het wijkteam, binnen een gemeente aanwezig.

- De jeugdverpleegkundige of de jeugdarts zijn werkzaam op het consultatiebureau of op school. Zij richten zich op de brede ontwikkeling van het kind en hebben informatie vanaf de geboorte van een kind. In de ondersteuningsstructuur van elke school zijn deze professionals beschikbaar om mee te kijken. De jeugdarts kan ook goed fungeren als onafhankelijk deskundige.
- De professionals die binnen het gebiedsteam, jeugdteam of sociaal wijkteam van de gemeente werken. Zij hebben een goed zicht op de lokale en regionale sociale kaart voor ondersteuningsmogelijkheden zowel voor lichte hulp als specialistische hulp. Zij zijn dan ook een belangrijke schakel naar specialistische jeugdhulp, zoals de Jeugd GGZ.
- De schoolmaatschappelijk werker is er voor de lichte hulp aan jeugdigen en hun ouders. Zij kan met de jeugdige (en ouders) in gesprek gaan om te zien wat er speelt.

Jeugdarts en jeugdverpleegkundige werken veelal vanuit de school. De schoolmaatschappelijk werker, jeugdprofessional vanuit een wijkteam of een gedragskundige kunnen eveneens aan de school verbonden zijn.

Andere ketenpartners:

- De Leerplichtambtenaar kan ook al in een vroeg stadium meedenken, met name als er sprake is van ongeoorloofd schoolverzuim.
- De pedagogische medewerkers van de (VVE) kinderopvang of BSO
- De wijkagent, is een partij die je informatie kan geven over (mis)(ge)dragingen van kinderen en gezinnen op straat of in de wijk.
- De jongerenwerkers zien jongeren in hun vrije tijd en/of op straat en kunnen daarover waardevolle informatie geven.

